

AVDELNINGEN FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING
Landsbygdsutveckling
Josefin Eriksson
Telefon 010-224 92 76
josefin.u.eriksson@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet, Näringsdepartementet
Mäster Samuelsgatan 70
103 33 Stockholm

n.registrator@regeringskansliet.se

N2017/07438/FF

Remiss av betänkande Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande turismnäring SOU 2017:95

Sammanfattning

Länsstyrelsen är positiv till det förslag till nytt övergripande politiskt mål för hållbar turism och växande besöksnäring i enlighet med vad som föreslås i utredningen. Det är av stor vikt att den nationella politiken ligger i paritet med och kan utgöra ett stöd för det arbete som genom besöksnäringens många insatser redan idag bidrar till en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att regeringen utvecklar, antar och genomför en särskild nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. Det är av stor vikt att detta arbete också kopplas samman med pågående Agenda 2030-arbetet och hållbarhetsbegreppets alla dimensioner. Även den europeiska landskapskonventionen utgör en viktig utgångspunkt i detta arbete vad avser landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa.

De utpekade strategiska utvecklingsområdena känns relevanta. Flera av dessa områden är nära förbundna med varandra. Inom vissa av dessa områden finns redan nu fungerande system och organisationer för frågor kring turism och besöksnäring, för andra behöver detta utvecklas eller samordnas. Länsstyrelsen vill därför betona vikten av att detta arbete sker i bred samverkan med berörda aktörer inom såväl besöksnäringen som med de aktörer som finns inom statliga myndigheter, regioner, kommuner. Precis som föreslås i utredningen bör myndighetssamordningen stärkas, både nationellt och regionalt.

En viktig utgångspunkt för att utveckla arbetet med en hållbar turism och växande besöksnäring är det arbete som sker på regional och kommunal nivå. Utredningen

innehåller flera förslag till insatser för att stärka arbetet med besöksnäringen. Länsstyrelsen saknar dock de regionala och kommunala aktörernas deltagande i flera av de insatser och uppdrag som presenteras i utredningen. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att framtida uppdrag från regeringen på ett tydligt sätt involverar länsstyrelser, regioner och kommuner och inte enbart centrala myndigheter.

Övergripande synpunkter

Naturturism

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag att regeringen som en del i framtagandet av en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring formulerar och antar politiska mål och en delstrategi för utveckling av naturturism. Länsstyrelsen tycker att utredningens förslag är bra och relevanta.

Länsstyrelsen efterlyser dock en tydligare koppling till Länsstyrelsens uppdrag inom förvaltning av skyddad natur och ett genomförande av friluftslivspolitik. Länsstyrelsen anser att uppdraget att förvalta skyddad natur och förverkliga friluftslivspolitik har en mycket tydligare koppling till naturturism än vad som framgår i kap. 10.

De tio politiska målen för friluftslivet och Länsstyrelsens arbete med dessa är av stor vikt för att även lyckas med de utmaningar som finns inom naturturismområdet. Länsstyrelsen anser att länsstyrelsernas roll inom förutsättningarna för naturturism skulle beskrivas ytterligare då länsstyrelserna redan idag har ett ansvar för samordningen av friluftslivet på regional nivå.

Länsstyrelsen ser gärna att länsstyrelserna får en tydligare, aktivare och större roll i de förslag och bedömningar som görs och då framförallt kopplat till Länsstyrelsens arbete med målen för friluftslivet.

Kulturturism

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag på delstrategi för utveckling av kulturturism med mätbara mål. De mätbara målen bör utformas för att mäta såväl kvantitet som kvalitet, inte minst de ”mjuka värden” som är förknippade med kulturmiljöer som besöksmål och som omfattar upplevelser och kunskapsuppbyggnad. I detta arbete är det också viktigt att ytterligare belysa samband och synergier mellan kulturella och kreativa näringar, kulturmiljöer och besöksnäringen och uppmärksamma och lyfta dessa i det regionala tillväxtarbetet. Precis som påpekas i utredningen behöver kulturmiljöerna utgöra en tydligare del i de regionala utvecklingsstrategierna med koppling till turism och besöksnäring, destinationsutveckling och landsbygdsutveckling.

En av de centrala frågorna vad gäller kulturturism och som lyfts i utredningen är att kunskapen om hur kulturarvet kan utvecklas som besöksmål, även ur ett kommersiellt perspektiv, måste öka. Det finns idag ingen branschorganisation eller naturlig motpart såsom t.ex. Ekoturismföreningen. Det finns inte heller

någon nationell given motpart som aktivt arbetar med dessa frågor. Idag finns redan några regionala och nationella insatser som har genomförts, vilka också nämns i utredningen, som t.ex. Bergslagsstatsningen Kultur och Turism och inom Riksantikvarieämbetets Gruvuppdrag, och det är viktigt att ta del av erfarenheter av dessa insatser i det fortsatta arbetet.

De ekonomiska resurserna för att stödja arbetet i våra kulturmiljöer avseende infrastruktur och besöksutveckling är begränsade. Länsstyrelsen instämmer i behovet av att utveckla ekonomiska modeller och nya finansieringslösningar som stöd för utveckling av kulturmiljöer som besöksmål. Det är viktigt att ett kommande arbete kring turismekonomiska kretslopp och finansieringsmodeller för turism i kulturmiljöer involverar länsstyrelsernas kulturmiljöforum.

I utredningen betonas den starka kopplingen som finns mellan natur- och kulturmiljöer och natur- och kulturturism. Inom Länsstyrelsens verksamhet pågår en ständig utveckling av samverkan mellan dessa områden. Här finns behov av ytterligare insatser för att stärka integrationen mellan dessa verksamheter och i större utsträckning samutnyttja de resurser som står till buds.

Även måltidsturismen är nära sammanlänkad med såväl natur- som kulturturismen. För flera av de historiska besöksmålen utgör måltiden en betydelsefull del av helhetsupplevelsen. Måltidsturism och småskalig livsmedelsproduktion i sig kan också utgöra ett historiebruk där det finns möjligheter till kompetensutbyte mellan olika aktörer. Matlagning och måltider i naturen blir en alltmer viktig del för naturturismen. Här finns behov av samordnande utvecklingsinsatser.

Regler, tillstånd och tillsyn

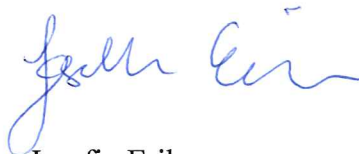
Utredningen redovisar att det finns behov av regelförenkling för företag i besöksnäringen. I Länsstyrelsens uppdrag ingår att utveckla företagande på landsbygden inom ramen för landsbygdsutveckling. Vad gäller förändringar i den fysiska miljön handlägger Länsstyrelsen ärenden till exempel utifrån kulturmiljölagen; vilken omfattar fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturmiljöer.

Lagstiftningen har till syfte att skydda kulturarvet så att kulturhistoriska värden inte förstörs med anledning av kortsiktiga förändringsbehov och utvecklingsplaner. Det gäller även den planläggning som kommunerna ansvarar för genom sitt planmonopol i enlighet med plan- och bygglagen. För kommunernas del handlar det inte minst om möjlighet att genom gällande plan- och bygglovsprocesser bevaka det allmänna intresset rörande olika sakfrågor, och att säkerställa den demokratiska processen. Länsstyrelsen har en vägledande roll och kan överpröva planer och bygglov i syfte att bevaka de allmänna intressen som fastställts i PBL och MB.

I detta ärende har landshövding Mino Akhtarzand beslutat och handläggare Josefin Eriksson varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även länsråd Ulrica Gradin, avdelningschef Maria Ek, antikvarie Cecilia Lagerfalk Rooth och naturvårdshandläggare Mikael Proos deltagit.

Mino Akhtarzand

Josefin Eriksson